

stoletnico začetka njihovega slovstva. Preden je izšla Eneida, so pisali Malorusi v staroslovenščini, ki je bila mešana s poljskimi in ruskimi izrazi. Tudi v drami se je Kotlarevski z uspehom poizkušal in njegova „Natalka Poltavka“ in šaljivo-komični „Moskal čarivnik“ sta se obdržala do danes na maloruskih odrih. V delih Ivana Kotlarevskega se kaže že ves značaj, ki je značilen za malorusko slovstvo: Težnje po kozaškem življenju in svobodi, strogo demokratičen in naroden duh, kozaška romantika in sveži realizem ljudskega življenja. Kotlarevski je torej v resnici ustanovitelj maloruskega slovstva po jeziku in po duhu in zasluži češčenje svojih rojakov. L—t.

Holandski slikar Mesdag je daroval nizozemski državi svojo zbirko japonskega porcelana, gobelinov, perzijskih preprog in raznih slik. To zbirko cenijo na štiri milijone kron.

Praktični uspehi planinstva. Kolike dobičke ima Švica od tega, da zna umno izrabljati svoje prirodne krasote, je prav očitno opisal M. Ridgely, konzul Združenih držav severoameriških, kateri poroča dne 31. oktobra 1899 svoji vladi: „Sodimo, da je od 1. januarja 1899 do danes prišlo najmanj dva milijona petstotisoč tujcev v Švico. Ako je pustil vsak v deželi le 80 frankov, znaša to dvesto milijonov frankov. Ker je pa v Švici samo 2,933.300 prebivavcev, se lahko sodi, koliko pomenijo te številke za vsakega posameznika. V Švici so cenili doslej, da pride povprek na vsakega prebivavca 72·50 frankov imetja. Tuji denar je to povprečno imetje povzdignil na 152·53 frankov. To se pravi: Planinstvo je iz ene najrevnejših deželâ naredilo eno najbogatejših.“

„Radium.“ Anglež Curie je našel novo rudnino, kateri je dal ime „radium“. Začeli so jo rabiti najprej zdravniki za zdravljenje raka. Od „radija“ si obeta tudi obrt mnogo koristi, zlasti za razsvetljavo in gibanje. „Radij“ je namreč zelo sposoben, da hrani dolgo časa velike množice energije. A zdaj je še zelo drag, ker ga dobé komaj en gram iz tisoč kilogramov rude.

Armenske narodne pesmi. Aršag Čobanian je izdal lepo zbirko armenskih narodnih pesmi, katere razkrivajo pesniški, globoko lirični značaj onih ubogih Armencev, ki zdihujejo pod turškim jarmom, in onih, ki so pod rusko oblastjo. Njihovi narodni pevci so podobni srbskim guslarjem. Armenski ašug hodi po deželi; vabijo ga k veselicam in ženitninam, da jim peva. Tudi ašug je navadno slep. Ako ima mati slepega dečka, gre ž njim na božjo pot in ga

izroči staremu ašugu, da ga ta nauči pevati stare pesmi in zlagati nove. Saj to je kruh ubogega slepca. Starec in mladi hodita, opiraje se drug na drugega, od vasi do vasi. Oblečena sta črno; eden igra na „damburo“, drugi na „saz“ (violon); tako peva svoje žalostinke. Bojne pesmi so zložene večinoma v goratem Zejtunu. Iz teh pesmi se spozna junaška nepogljivost Armencev, katerih Turki še danes niso mogli zatreti. V njihovih pesmih so drzne in žive, prav orientalske prisposobe; iskreno čuvstvo jih preveva v melanholičnih ritmih.

Pravi namen denarja ni nikjer lepše izražen, nego na napisih, ki so jih dali papeži kovati na svojih denarjih. Naštejmo tu nekaj takih napisov! Inocencij XII je dal svojemu denarju napis: „Ut detur“ (da se dá); Benedikt XII.: „Solatium miseris“ (tolajba revežem); Klement XI.: „Ut faciant iustitias et elemosynas“ (da delajo pravico in miloščino). Na drugih papeških novcih beremo napise: „Pauperi porrige manum“ (ubožcu ponudi roko). Inocencij XI. je dal napisati izrek: „Melius est dare quam accipere“ (boljše je dati kakor prejeti) in pa: „Quod habeo tibi do“ (kar imam, ti dam). Klement XIII. opominja na svojem denarju: „Da pauperi“ (daj ubožcu) in: „Ne obliviscaris pauperem“ (ne pozabi ubožca). Na nekaterih denarjih Klementa XI. beremo vprašanje: „Quis pauper?“ (kdo je revež) in odgovor: „Avarus“ (skopuh); na drugih je napis: „Qui miseretur pauperi, beatus erit“ (kdor se usmili reveža, bo srečen) in: „Foeneratur domino qui miseretur pauperi“ (Gospodu posoja, kdor se usmili reveža). Kako malo so bili papeži prijazni kapitalizmu, kažejo napisi: „Multos perdidit argentum“ (mnogo jih je pogubilo srebro) in „Multos perdidit aurum“ (mnogo jih je pogubilo zlato). Inocencija XI. novci nosijo še napise: „Nihil avaro scelestius“ (nič ni pregrešnejšega kakor skopuh), „Nolite thesaurizare“ (nikar ne kopičite denarja), drugi zopet: „Non in avaritiam“ (ne za skopost)! — Skozi mnogo stoletij so papeži kovali denar. Leon XIII. je prvi, od katerega ni nobenega denarja. Pač pa imamo od njega mnogo spominskih svetinj. Slednjič pa: Kaj je star, zarjavel novc drugega, kakor zanimiva medalja?

Ameriško slovstvo. Amerikanci imajo že precej pisateljev tudi v raznih leposlovnih strokah. Znana so imena Longfellow, Poe, Twain, Rodman Drake, Fitz-Green Halleck, Richard Henry Dana, William Cullen Bryant, Walt Whiteman itd. Prvo zgodovino ameriškega slovstva je spisal prof. Barrett Wendell. Zdaj je pa izdal kritično knjigo ameriškega slovstva profesor kolumbijskega vseučilišča William P. Trent z naslovom: „A History of American Literature.“

